

Gemeente van onze heer Jezus Christus,

Zomer, zomervakantie, zomerdiensten, zomerhitte... We hebben letterlijk en figuurlijk behoefte aan wat luchtigheid. Nou, een luchtige tekst heeft het preekrooster, heeft Mattheus, niet voor ons in petto. Dat had je inmiddels wel door. Een zware tekst vandaag. Over: neem je kruis op je en volg mij. We voelen de zwaarte van dat kruis en van de tekst op onze rug, en misschien breekt het zweet je wel uit. Nu even niet, hoor.

Helaas, nu even wel. Mattheus 16, vanaf vers 21. 'Vanaf die tijd begon Jezus zijn leerlingen duidelijk te maken dat hij naar Jeruzalem moest gaan en veel zou moeten lijden, en dat hij gedood zou worden, maar dat hij op de derde dag uit de dood zou worden opgewekt.' Zo begint de tekst van vandaag. Net als op de persconferentie van deze week, valt Jezus maar meteen met de deur in huis.

En Petrus? Petrus schrikt zich een ongeluk. Jezus wil naar Jeruzalem? Waar hij zal lijden en gedood zal worden? Nee toch! Hij neemt zijn vriend Jezus apart. Hoog tijd om Jezus onder vier ogen te spreken en om hem tegen zichzelf te beschermen. 'Naar Jeruzalem?! Dat is vragen om vermoord te worden!'

Je moet weten: direct vóór onze tekst heeft Petrus tegen Jezus gezegd: 'U bent de Messias, de Zoon van de levende God.' Maar dan vertelt Jezus dít. Over zijn lijdensweg en zijn naderende dood en zijn opstanding... Wat is dit voor Messias?!

Ik vraag me af of Petrus dat laatste stukje van Jezus' boodschap, over opwekking uit de dood, wel gehoord heeft... Petrus bleef hangen bij dat eerste stuk, bij Jezus' lijden en sterven. Daar kan bij een Messias toch geen sprake van zijn? De Messias is een Redder! Iemand met spierballen die de Romeinen zou verjagen. Iemand die het uitverkoren volk, en daarna de hele wereld, eindelijk vrijheid en vrede zou bezorgen. Wat kun je nou nog van een dode Messias verwachten?

Opeens staat alles op scherp. Opeens staat alles op het spel. Het Messiasschap van Jezus; hoe dat eruit ziet. Jezus is geen spierballen-Messias, maar een Christus die zal lijden, die de weg van het kruis zal gaan.

De reactie van Jezus op Petrus is vervolgens niet minder fel: 'Ga terug, achter mij, Satan! Je zou me nog van de goede weg afbrengen.' Vorige week ontmoetten we al een Jezus die niet helemaal past binnen ons het 'onze lieve Heer-kader'. En dit keer wordt dat nog eens bevestigd. Zou het kunnen dat Jezus zo fel reageert omdat de woorden van Petrus hem ergens raken? Vindt Jezus de weg die Hij moet gaan, de weg naar Jeruzalem, de weg door de dood, ook een moeilijke? Het lijkt er wel op.

'Ga terug, achter mij, satan.': Jezus spreekt deze woorden niet voor het eerst uit. Ze klonken al eerder: tijdens de verzoeking in de woestijn. Misschien is de weg die Jezus moet gaan ook voor hem wel een echte verzoeking.

En dan zegt Jezus nóg iets. Nu niet alleen tegen Petrus, maar álle leerlingen moeten het horen. Het is belangrijk. 'Wie achter mij aan wil komen, moet zichzelf verloochenen, zijn kruis op zich nemen en mij volgen.' Ja, daar heb je die zware woorden. Je kruis op je nemen en Jezus volgen...

Wat moeten we ermee? Hoe moeten we die woorden lezen?

Allereerst is het belangrijk om de context waarin deze woorden klinken goed te begrijpen. Want het was een hele andere tijd; een tijd van overheersing. De Romeinen hadden het land ingenomen. Het kwam er echt op aan welke kant je kiest. Volg je Jezus? Dan heeft dat consequenties. Je zult erop worden aangesproken. Zoals Petrus later als Jezus gevangengenomen wordt, tot driemaal toe wordt aangesproken: 'Jij hoort toch ook bij die Jezus...?' En ook in Caesarea Filippi waar Jezus nu is met zijn leerlingen, was het niet vanzelfsprekend om te doen waar je zin in had of te geloven wat je maar wil geloven. Er was toen geen vrijheid van meningsuiting of vrijheid van godsdienst, zoals wij dat kennen. En dat maakt die tekst over je kruis op je nemen ook zo moeilijk toepasbaar op onze relatief veilige levens vol vrijheden.

En toch zijn Jezus' woorden niet alleen iets van daar en toen: dat zou te makkelijk zijn. Ook in het hier en nu hebben ze betekenis. Worden ze steeds weer waargemaakt, door mensen die het verschil maken.

Ik moet denken aan football-speler Colin Kaepernick. Deze zomer verscheen hij weer veelvuldig in de kranten.

De aanleiding, je weet het misschien wel. Bijna vier jaar geleden, in 2016, koos hij ervoor om aan het begin van een wedstrijd, niet recht overeind te staan tijdens het spelen van het Amerikaanse volkslied. Nee, Kaepernick zakte in plaats daarvan op één knie. Net zoals Martin Luther King trouwens eens deed, tijdens een protest in Selma, in de jaren '60. Kaepernicks actie was een stil protest tegen de vele dodelijke slachtoffers onder zwarte Amerikaanse burgers door politiegeweld. George Floyd was niet de eerste...

Kaepernicks actie zette heel Amerika op z'n kop. Verguisd werd hij. Uitgekotst door de National Football League. Weggehoond zelfs door Donald Trump, die voor Kaepernick en al zijn volgelingen een duidelijke boodschap had: *'Get that son of a ... from the field'*. 'Haal die ...zak van het veld.'

Tot op de dag van vandaag heeft Kaepernick geen nieuwe club gevonden. Geen NFL-team durft zijn vingers nog te branden aan deze controversiële figuur, bang voor het wegblijven van toeschouwers. Door door de knieën te gaan hielp Kaepernick dus hoogstpersoonlijk zijn eigen carrière om zeep.

Maar nu, vier jaar later, gloort er weer wat hoop voor Kaepernick. Tóen was hij een roepende in de woestijn; nú, in de Black Lives Matter beweging, worden zijn woorden en zijn actie 'Taking a knee' massaal herhaald. In vele demonstraties, ook in ons eigen land, zien we knielende mensen. En in Amerika prijkt het portret van Kaepernick bij elke demonstratie wel op een paar protestborden en vlaggen.

Niemand kan zijn boodschap nog negeren, zelfs de NFL niet. De commissaris zei in een videoboodschap: 'We hadden beter moeten luisteren. Black lives matter.' Na vier jaar eindelijk – een soort van – excuses.

Nike was zo eigenwijs om Kaepernick op een poster te zetten: zie je orde van dienst. Op die poster staat de tekst: *'Believe in something, even if it means sacrificing everything. Just do it.'*

'Geloof ergens in, ook al betekent het dat je alles moet opofferen. Doe het gewoon.'

Ik lees de woorden als een eigentijdse vertolking van Mattheus 16. Je kruis op je nemen, wetend dat je een hoop ellende te wachten staat. Maar het tóch doen, just do it, omdat je ergens in gelooft; omdat het belangrijk is.

Just do it. Colin Kaepernick deed het. Hij volgde de weg van Jezus, de weg van de radicale liefde, koste wat kost.

Jezus, de lijdende Knecht: hét ultieme voorbeeld van 'just do it', ook al betekende het dat hij alles, zelfs zijn eigen leven, opofferde. Hij stortte zich middenin de ellende, en worstelde zich door de verzoeking in zijn eigen hart, omdat hij ergens in geloofde. Liefde sterker dan de dood.

Petrus wilde van de ellende, en van het lijden niets weten. En het ís ook een stuk makkelijker is om de ellende in de wereld te verdringen, wie herkent dat niet.

Maar toch zegt Jezus tegen ons: neem je kruis op en volg mij.

Let op. Met je-kruis-op-je-nemen wordt hier niet bedoeld 'elk-huisje-heeft-z'n-kruisje'. Nee, dáárbij heb je geen keus. Dát heb je niet te kiezen. Dat overkomt je. En zo goed en zo kwaad als het gaat, moet je daarmee om zien te gaan.

Nee, je kruis op je nemen is niet een lijdzzaam ondergaan van wat je nu eenmaal overkomt. Je kruis op je nemen is niet het beeld van passiviteit, maar juist van áctiviteit. Het betekent: je verantwoordelijkheid nemen, soms ten koste van jezelf. Het betekent 'Hier sta ik, ik kan niet anders': staan voor wat je gelooft. Of in het geval van Kaepernick: knielen voor wat je gelooft.

En zo worden we, als volgelingen van Jezus, allemaal gevraagd om ons kruis op ons te nemen en volgeling van Jezus te worden. We worden uitgedaagd om in alle vrijheid en vrijmoedigheid die ons gegeven is, te kiezen het verschil te maken, ongeacht de consequenties die kunnen volgen. Ja, soms zijn dat grote taken, en zware consequenties. Indrukwekkende voorbeelden genoeg in onze geschiedenis. Maar meestal zijn het kleinere dingen; bescheiden daden. Niet voor de camera's en in de boeken, en geen president die het erover heeft. Acties meer in het verborgene.

Trouw naast iemand blijven staan, ook al kost dat veel van jezelf, van je tijd, van je ambities. Je uitspreken, opkomen voor een ander, ook al vindt je dat spannend en heb je kans dat je niet aardig

gevonden wordt. En ja, daar heb je 'm weer: in coronatijd je eigen vrijheid inperken, even geen polonaise met oom Han en tante Sjaan, om een ander wat meer vrijheid te gunnen.

En zo kan ieder zelf wel bedenken wat die weg van Jezus, die weg van het kruis, inhoudt.

Ik sprak vorige week iemand die bijna met pensioen gaat, na jarenlang veeleisend werk te hebben verricht in de zorg. Eindelijk genieten van rust en wat tijd voor jezelf, en je geliefden, zou je zeggen. In plaats daarvan gaf mijn gesprekspartner aan ambtsdrager te willen worden in de Goede Herderkerk. En in dat gesprek viel zomaar het woord 'roeping'.

Ik ben nu een paar jaar dominee, en ik vind het ongelooflijk mooi om van dichtbij te zien dat mensen zich geroepen voelen om zich met hart en ziel voor de kerk in te zetten. Ik zou nu zo een heleboel mensen naar voren kunnen halen, maar wees gerust, dat doe ik niet. En een paar van die mensen uit de Jachtlaankerk en de Grote Kerk heb ik de afgelopen maanden gelukkig ook mogen leren kennen.

Just do it: jullie goede werk, zonder vergoeding, en in eigen, kostbare, vrije tijd, die jullie net zo goed heel anders hadden kunnen invullen. 'Gewoon' omdat jullie ergens in geloven, omdat het belangrijk is. Je kruis op je nemen en Jezus volgen. Een verschil maken, een nieuw begin, omdat je ergens in gelooft. ook al betekent het dat je ook iets opoffert.

Roeping? Een goddelijk, een heilig moeten? Het zijn grote, theologische woorden. Maar godzijdank worden ze nog steeds gehoord, gevoeld, geleefd. Toen en nu, binnen en buiten de kerk.

*Wie aan dit bestaan verloren
nieuw begin heeft afgezworen,
wie het houdt bij wat hij heeft
sterven zal hij ongeleefd.
Tijd van leven om met velen
brood en ademtocht te delen
– wie niet geeft om zelfbehoud,
leven vindt hij honderdvoud.*

Just do it.

AMEN